

Opera skubber til grænserne

Opera som kunstart har altid skubbet til grænserne, men smelter i dag i stigende grad sammen med andre kunstarter og inddrager publikum mere aktivt.

Brobyggere fra udlandet

Skandinaviske skuespillere, der er uddannet i udlandet, viser sig frem herhjemme i regi af Mind the Gap. For at bygge bro til teaterbranchen herhjemme.

Dramaturger bliver aktivister

Teatret rykker oftere ud af teaterrummet, publikum bliver medfortællere og vrangen vendes ud på populærkulturen. Det er dramaturgernes værk.

#07 2019

MAGASINET

SCENELIV

SANG • DANS • TEATER • FILM / UDGIVET AF DANSK SKUESPILLERFORBUND

Tema:

Freelancelivet: Muligheder og faldgruber

SEKRETARIAT FOR DANSK SKUESPILLERFORBUND OG FILMEX

PurePrint® by KLS
Produceret 100 % biobaseret
af KLS PurePrint A/S

SCENELIV udgives af Dansk Skuespillerforbund og udkommer 8 gange årligt.
Oplag: 2.700 eks. - Abonnement: 425 kr. årligt

MAGASINET SCENELIV

Dansk Skuespillerforbund,
Tagensvej 85, 3. sal
2200 København N
Telefon: 33 24 22 00
Mandag-fredag 9-12 og 13-15.
dsf@skuespillerforbundet.dk
www.skuespillerforbundet.dk

Artikler, læserbreve og lign. sendes til:
jwj@skuespillerforbundet.dk
Redaktion:
Jacob Wendt Jensen (redaktør)
Benjamin Boe Rasmussen (ansvarshavende)

Annoncer sendes til: Jette Rydder
jr@skuespillerforbundet.dk
(Debatindlæg, anmeldelser, mindeord osv. må maks. fylde 2800 anslag inkl. mellemrum)

Tryk: KLS Grafisk Hus
Design: FXA

ANNONCEPRISER OG FORMATER (b x h)

Helside annonce (170 x 270) 9.000 kr.
Bagsiden (190 x 260 + beskæring) 9.000 kr.
2/3 side annonce (170 x 192) 6.500 kr.
1/2 side annonce (170 x 133) 5.000 kr.
1/3 side annonce - horisontal (170 x 60) 2.500 kr.
1/3 side annonce - vertikal (54 x 270) 3.500 kr.
Visitkort-annonce (83 x 58) 700 kr.
(maks. 400 anslag inkl. mellemrum)
Medlemsannoncer (83 x 58) 350 kr.
(maks. 400 anslag inkl. mellemrum)

Annoncemateriale skal afleveres i pdf-format.
Alle priser tillægges moms.
Særlige annonceønsker:
Kontakt Jette Rydder - tlf. 33 24 22 00

DSF'S BESTYRELSE

Benjamin Boe Rasmussen (formand), Anne Voigt Christiansen, Christian Gade Bjerrum, Christine Exner, Jakob Faueryby, Johanne Nørregård-Nielsen, Kirstine Hedrup, Linnea Voss, Magnus Bruun, Maria Hanke, Max-Emil Nissen, Peder Holm Johansen, Philippa Cold, Rebekka Lund, Søren Bang Jensen, Jakob Sværre Juhl (suppleant).

DSF'S SEKRETARIAT

Formand: Benjamin Boe Rasmussen
Sekretariatschef: Anna-Katrine Olsen
Vicesekretariatschef: Kim Hansen
Chefjurister:
Maj Hagstrøm og Magnus Homann Poulsen
Juridiske konsulenter: Morten Lisby og Benete Benned Jensen
Socialkonsulent: Nanna Møller
Sekretær: Hanne Arlund
Kursuskoordinator: Karin Iwersen
Sekretær for formand og sekretariatschef: Tine Fangel
Regnskabschef og Filmex: Heidi Holm Madsen
Webmaster og Filmex: Jette Rydder
Håndbog og Filmex: Kristine Staffeldt
IT-manager og Filmex: Sengül Kaya-Mortensen
IT-support og Filmex: Kasper Grande
Filmex: Dorte Wriedt
Kommunikationsmedarb.: Katrin N. von Linstow
Netværkskoordinator: Anne-Mette S. Saugbjerg
Reception: Mette Kaiser

DEADLINE TIL NÆSTE NUMMER: 22. NOVEMBER 2019

Brug for en økonomisk håndsrekning?

Er det svært at få økonomien til at hænge sammen? Du har måske fået en ekstra regning, du ikke havde regnet med?

Måske kan forbundet hjælpe dig. Vi har løbende mulighed for at yde økonomisk støtte fra fonde og legater, og selvom vi ikke kan love noget på forhånd, er det værd at give os et ring på 33 24 22 00. Spørg efter Hanne Arlund.

Instagram takeover

Så du, da danser og koreograf Thais Hvid overtog forbundets Instagram i en takeover? Hvis ikke så skynd dig ind og se det.

Og du kan allerede nu glæde dig til den næste takeover. Vi siger ikke, hvem det er endnu, men det er en skuespiller.

Fødselsdage

Marita S. Dalsgaard	17. november	50 år
Wencke Barfoed	19. november	60 år
Stine Holm Joensen	19. november	50 år
Henrik Kryshanoffsky	20. november	50 år
Elise Landsy	24. november	95 år
Elisabeth Tassing	25. november	75 år
Britta Lillesøe	28. november	75 år
Bent Warburg	5. december	80 år
Ruddy Nyegaard	11. december	80 år

#07 2019

TEMA:
FREELANCELIVET: MULIGHEDER OG
FALDGRUBER

4-11

Skuespillere har, siden den slags arbejde blev opfundet, hovedsageligt været ansat fra rolle til rolle. Godt nok kalder man den store pulje af freelancere i for eksempel kulturlivet for prekariatet, men betegnelsen behøver ikke være så nedsættende, som den umiddelbart lyder. Få tips til hvordan du bruger din uddannelse som scenekunstner i bredden, hvordan du forhandler dig til en bedre løn og læs mere om, hvordan både en skuespiller og en operasanger har brugt Dansk Skuespillerforbund til forskellige former for rådgivning.

OPERAVERDENEN GÅR NYE VEJE

12

Opera som kunstart har altid skubbet til grænserne, men det er alligevel som om, der i disse år sker ekstra meget nyt. Via en stribe aktuelle eksempler beskriver vi, hvordan opera i stigende grad smelter sammen med andre kunstarter og inddrager publikum aktivt i fortællingerne. Operachef på Det Kongelige Teater i København John Fulljames spår, at der vil komme mere skub i den visuelle side af operaforestillingerne. "Det sker jo helt naturligt, når man undersøger, hvordan performere, fysiske objekter på scenen og digitale filmelementer kan spille sammen på nye og kreative måder," siger han.

UDDANNET I UDLANDET – SPILLER I DANMARK 16

Stadig flere skuespillere fra Skandinavien bliver uddannet på forskellige skoler i udlandet. Blandt andet på skuespillerskolen ved navn East 15 Acting School i London. I gruppen Mind the Gap har man blandt andet spillet forestillingen 'Nordisk Gravøl' for i Danmark at vise frem, hvad man kan, når man er uddannet i udlandet. Scenelivs Louise Kidde Sauntved kiggede med under prøverne og talte blandt andet med initiativtager Heidi C. Nielsen om det at bygge bro mellem skuespillere uddannet i udlandet og teaterbranchen herhjemme.

DRAMATURGI BRYDER GRÆNSER

20

Der er grøde i dramatikken nu om dage. Dramatikere vender vrangen ud af populærkulturen, får teatret til at rykke ud på gaderne og inddrager publikum i værkerne. Grænserne mellem publikum og fortællingen udviskes på sådan en måde, at publikum bliver medskabere af værket. Det ses bl.a. i SIGNA's forestilling 'Det Åbne Hjerte' som foregår på det gamle Amtssygehus i Aarhus.

FORSIDEFOTO:

iStock

Foto: Prudence Upton/Sidney Opera House

Foto: Nanna Navntoft

Foto: Erich Goldmann

TEMA

Freelancelivet: Muligheder og faldgruber

Skuespillere har altid været en del af prekariatet

Tager man det helt lange historiske sigte på, er freelancearbejde mere reglen end undtagelsen i verden som sådan. Fastansættelser er et forholdsvis nyt fænomen som følge af velfærdsstaten, mens freelancearbejde altid har været der. I dag kalder man freelancearbejdere for prekariatet, men sådan har det altid været for scenekunstnere, og derfor står de godt rustet til en fremtid som freelancere.

Af Kat. Sekjær

En hurtig søgning på en given jobportal vil vise ganske mange jobannoncer, som adskiller sig fra de kendte, faste fuldtidsstillingsopslag med 37 timers arbejdsuge, feriepenge, pension og løn efter overenskomst. Kategorier som freelance-, projektansættelse, tilkaldevikar- og tidsbegrænsede stillinger fylder dog også godt blandt jobopslagene.

For de fleste skuespillere er det et vilkår at arbejde fra den ene ansættelse til den næste. Det medfører ganske stor usikkerhed om, hvor det næste job skal komme fra. Medmindre man forhandler sig frem til en ordentlig løn, der giver mulighed for at lægge til side til både ferie og pension, kan det for eksempel resultere i en ustabil privatøkonomi.

Freelancernes arbejdsform er den nye tendens i virksomhederne

Henrik Kaare Nielsen, kulturteoretiker, dr.phil. og professor ved Institut for Kommunikation og Kultur, Aarhus Universitet har beskæftiget sig indgående med gruppen af atypisk ansatte – også kaldet prekariatet. Betegnelsen er en sammentrækning af "prekær" og proletariat, og er et udtryk, som sociologen Guy Standing præsenterede i sin bog 'The Precariat: The New Dangerous Class' fra 2011. Henrik Kaare Nielsen præciserer:

"Det, vi snakker om, når vi taler om prekariatet, er uregulerede eller dårligt regulerede forhold på arbejdsmarkedet. Det er først i løbet af det 20. århundrede, at der skabes modpolen, nemlig *ordnede* forhold. Det er en ret kort periode historisk, fra efter 2. verdenskrig og frem til 1980'erne. Det er den klassiske elfærdsstatsperiode, hvor vi fik opbygget et fast system."

Han forklarer, at i den periode blev det at have fast fuldtidsarbejde med rettigheder, pension, dækket sygdom, feriepenge og et velfærdsstatsligt sikkerhedsnet den faste norm, som kun nogle få faldt udenfor. Det faste fuldtidsjob har i de cirka 40 år, perioden strækker sig over, været den fasttømrede forestilling om "det normale arbejdsforhold".

"Det begynder at blive undergravet af nogle samfundsudviklinger fra 1980'erne og fremefter.

Og det betyder, at større dele af arbejdsmarkedet bliver ramt af en prekarisering, en 'usikkerhedsgørelse' af ansættelsesforholdene – og flere og flere kommer på ufrivillig deltid eller er nødt til at tage freelanceansættelser, projektstillinger og den type ansættelser, som ikke har faste sikringer. Mange af den slags ansættelser er åremåls- eller periodisk bestemte. Så man skal hele tiden ud og søge nyt arbejde," siger Henrik Kaare Nielsen.

Arbejdsgiverne vinder – på bekostning af freelancerne

Grunden til at de usikre ansættelsesforhold vinder frem, har at gøre med, at arbejdsgiverne tjener flere penge på denne måde.

"Arbejdsgiversiden sparer penge – de får en masse ekstraarbejde, som de ikke betaler for. Det her handler først og fremmest om at få lønudgifter ned og få en mere fleksibel anvendelsesmulighed for arbejdskraften: Det vil sige, at arbejdskraften er til rådighed, når man har brug for den. Og at man kan afskedige, når den ikke har krav på mere," siger professoren og tilføjer, at det endvidere giver arbejdsgiverne endnu større magt, end de hidtil har haft:

"Arbejdsgiverdelen bliver styrket helt kolossalt på denne måde. Globaliseringen har medført større international konkurrence, som resulterer i, at både private og offentlige arbejdsgivere bliver stadig mere strategiske med hensyn til brug af deres ressourcer. Hvis du kan trække på tre-fire freelancere i stedet for at have én fast, kan du skrue op og ned for dit brug af dem."

Eller sagt med andre ord: Med det faste arbejde følger, at man som arbejdsgiver forpligter sig overfor sine ansatte. På det private område betyder det meget, at man kan flytte produktionen alt efter, hvor det er billigst.

Fagforeningerne skal kæmpe for de løst ansatte

Også store dele af den offentlige sektor drives på vikariat og projektansættelser. For eksempel også de dele af kulturlivet, som ikke er udøvende kunstnere, bliver i tiltagende grad midlertidigt ansat. Det giver en forskydning af magtforholdet mellem arbejdsgiver og lønmodtager:

"Man kan godt sige, at vi vender tilbage til tidligere tider. Det er stadig den største del af arbejdsstyrken, der er fastansat, men det at der bliver flere løst ansatte bliver noget, der smitter af på resten af arbejdsstyrken. Der bliver en usikkerhed for, om man bliver fyret," siger Henrik Kaare Nielsen og tilføjer, at han selv er tilbageholdende med at bruge ordet prekariat, både fordi det lyder nedsettende, men også fordi prekariatet i modsætning til proletariatet ikke har mulighed for at forene sig og skabe en modbevægelse:

"For det (prekariatet, red.) lægger op til, at vi har at gøre med et subjekt for forandring, som selv kan varetage

Foto: iStock.

en samfundsmæssig ændring. Og dét, tror jeg, er en forkert antagelse. De løst ansatte er ekstremt individuelle. At tale om prekarisering i forhold til ansættelsesforhold er helt korrekt, men at tænke, at vi har at gøre med en bestemt gruppe er forkert. Der er så store forskelle på de atypisk ansatte, og de sidder alle med deres arbejdsliv som individuelt projekt."

Henrik Kaare Nielsen lægger ikke fingre imellem, men tilføjer, at man stikker sig selv blå i øjnene, hvis man tror, at den store forandring til det bedre kan udgå fra de fleksibelt ansatte som gruppe. Derimod peger han direkte på fagforeningerne og lægger ansvaret hos dem:

"Jeg tror, det er fagforeningerne, der har den centrale rolle her. Og det drejer sig om at få dem til – højere grad – at slå på tromme for de prekariseredes rettigheder."

Han opfordrer til, at man som fleksibelt ansat går til sin fagforening, for at få rådgivning om sine muligheder og rettigheder i de midlertidige ansættelser:

"Der vil være viden og erfaringer om, hvad man kan gøre, afhængigt af hvor stærkt man i forvejen står på arbejdsmarkedet. Og samtidig skal man opfordre fagforeningen til at tage de her problemer alvorligt."

Dansk Skuespillerforbund:

Vi har altid været fleksibelt ansat

For skuespillere er det fleksible arbejdsmarked et grundvilkår – og sådan har det altid været, fortæller forbundets formand, Benjamin Boe Rasmussen:

"Vores jobsituation er jo ofte, at når det går godt, har vi 8-15 arbejdsgivere på et år, så det skifter hele tiden. Det atypiske arbejdsmarked og prekariatet, som der bliver snakket så meget om, er jo ikke noget nyt for os. Det har været sådan, siden den første landsdelsscene kom i Grækenland for 2000 år siden."

Hos Dansk Skuespillerforbund tager al faglig rådgivning afsæt i det særlige liv, medlemmerne har som udøvende kunstnere. Der er ikke to fleksible arbejdsliv, der er ens, og derfor vil rådgivningen altid tage afsæt i den situation, det enkelte medlem står i. Når der i perioder ikke er noget arbejde til de løst ansatte skuespillere, må medlemmerne tænke i andre baner, fortæller formanden:

"Jeg synes, at mange af vores medlemmer er enormt gode til at udnytte deres evner til for eksempel at skrive, eller prøve at skabe alternative indtægter ved at undervise på højskoler, eller at undervise i kommunikation. Nogle underviser også i yoga eller fysisk træning. De bruger deres kompetencer på alle mulige måder uden at synes, at det er en svaghed, eller at man er en fiasko, fordi man er nødt til at have andre job fra tid til anden. For det er det bestemt ikke."

Forbundet står sammen med andre fagforeninger

Selvom skuespillere altid har været vant til skiftende indtægter og usikre fremtidsudsigter, er arbejdsforholdene ifølge Benjamin Boe ikke blevet bedre:

"Faktisk synes jeg, at det bliver værre og værre. Vores medlemmer får senere og senere at vide, hvornår de er kommet i betragtning til et job. Og der bliver færre jobs.

Man kan se, at det omkringliggende samfunds vilkår begynder at ligne dem, vi har i vores branche. Her har vi en enorm *knowhow*, vi kan tilbyde. Vores fagforening deltager allerede i nogle tværfaglige netværk med andre fagforeninger som HK, FOA, Dansk Journalistforbund, Danske Arkitekter og Magistrenes Fagforening, hvor der er flere og flere af deres medlemmer, som oplever, at de arbejder under samme vilkår som os. Vi er nødt til at overbevise politikerne om, at de skal kigge på lovgivningen på arbejdsmarkedet og på dagpengeområdet. Politikerne skal anerkende, at vi ikke længere lever i et industrialiseret samfund, hvor alle har fast arbejde."

Ændring af dagpengeloven er et kardinalpunkt

Benjamin Boe Rasmussen forklarer, at blandt andet love og regler på dagpengeområdet står højt på den fælles dagsorden fagforeningerne imellem. Helt konkret ønsker man at stå sammen om en fælles agenda, der skal få politikerne til at ændre dagpengeloven:

"Det handler om, at man skal have lov til at have supplerende dagpenge gennem længere tid, end man har nu, og at dimittendsatsen skal sættes op eller fjernes, så man ryger direkte ind. Det er nogle konkrete og lavpraktiske mål."

Han oplever på den ene side, at de, der arbejder i skuespilfaget, er mere pressede, men også at de nye tider har medført andre jobmuligheder:

"Når jeg siger, det er blevet værre, så er det, fordi jeg er et gammelt røvhul – jeg er blevet uddannet for 25 år siden. Og der så tingene ikke ud, som de gør i dag. Traditionel teater- og filmplanlægning er blevet anderledes; der er kortere tidshorisonter, og der er færre opgaver. Men til gengæld er der også opstået en masse andre nye arbejdsområder – webserier for eksempel. Og der er også flere af vores medlemmer, der arbejder i udlandet i dag. Vi skal lære at se, at vores jobmuligheder og karrieremuligheder og vores måder at leve et helt arbejdsliv på, er anderledes og i konstant forandring. Og dét skal vi lære at acceptere og omfavne."

Fremtidsudsigter for freelancere

Foto:
Henning Hjorth.

Fremtidsudsigterne for freelancere er lovende, og der vil i fremtiden være øget efterspørgsel efter denne type arbejde. Flere virksomheder har fået øjnene op for, hvor effektivt det kan være at bruge freelancere og drage nytte af deres ekspertise til at udføre bestemte opgaver og projekter.

En undersøgelse foretaget i USA viser at freelancere oplever en stigning i efterspørgslen på deres kompetencer, derudover oplever hele 57 procent af de 3000 adspurgte en stigning i deres løn. Dette skyldes blandt andet, at freelance som arbejdsform med årene er blevet mere anerkendt som en reel karrierevej.

Teknologien har været med til at gøre det nemmere for freelancere, da de kan bruge internettet som en platform til at brande og sælge sig selv. Det er samtidig også en måde, som har gjort det nemmere for virksomheder og freelancere at komme i kontakt med hinanden. Teknologien har også været med til at gøre det nemt at arbejde over landegrænser.

SÅDAN FÅR DU SUCCES SOM FREELANCER

Alle har mulighed for at blive freelancer, men for at blive en succesfuld freelancer, skal der ofte meget til. Du kan blive succesfuld på flere måder, og det er vigtigt, at du gør det på din egen måde og følger din egen intuition.

- **Specialiser dig inden for dit fagområde**

Find ud af, hvad du er god til, og hvad du kan lide at arbejde med. Det er en god idé at holde det indenfor en ramme, så dine kunder ikke er i tvivl om, hvad du kan tilbyde dem.

- **Sælg dig selv**

Som selvstændig freelancer bliver du nødt til at markedsføre dig selv, så du kan gøre virksomheder opmærksom på, at du eksisterer. Dette kan fx gøres ved at oprette en hjemmeside eller en blog, som du kan bruge som en form for CV.

- **Skab og vedligehold dit netværk**

Et netværk er i dag meget vigtigt. Sørg for at pleje det og vær åben overfor nye bekendtskaber, da de måske en dag vil kunne hjælpe dig. Her er det samtidig vigtigt, at du hjælper andre, når du har mulighed for det.

- **Husk at overholde dine deadlines**

Har du fået en opgave eller måske flere, er det vigtigt, at du altid overholder dine deadlines. Virksomhederne regner med dig og dit arbejde, og hvis du først har brudt en aftale, vil de ikke bruge dig igen.

- **Hav altid styr på din økonomi**

Sørg for at have styr på din økonomi. Her anbefales det, at du, hver gang du får løn, sætter penge til side til SKAT og moms samt til perioder, hvor du vil tjene mindre.

- **Skab en bred kundegruppe**

Alle kunder er vigtige og det anbefales at tage imod både mindre og større opgaver. Det kan godt være, at du i starten ikke vil tjene meget på mindre opgaver, men hvis kunden er tilfreds, kommer de måske igen.

- **Vedligehold dit brand**

Sørg for at vedligeholde dit brand. Opdater med nyheder og opgaver på din hjemmeside og på de sociale medier, så du får spredt dit navn ud og skabt brand awareness.

- **Bliv ved**

Det er hårdt at være selvstændig freelancer, og du vil opleve perioder, hvor alle ting vil virke til at være imod dig. Succes kræver hårdt arbejde og det er her vigtig, at du går 100 procent ind for dit arbejde.

Kilde: Freelance Guiden,
www.ekspertvalg.dk/freelancer/freelance-guiden-for-freelancere#guideDiv2

Gode råd til lønforhandlinger

Lønforhandlingen kan ofte være en delikat sag. Men hvordan griber man selve forhandlingen an, og hvad bør man slå på, når det kommer til selve lønnen? Dansk Skuespillerforbund guider dig herunder forud for lønforhandlingen.

Af Michael Müller. Foto: Henning Hjorth.

Uanset om det gælder teatrene, film og tv eller reklameproduktioner oplever mange kunstnere i disse år, at det kan være svært at forhandle løn. Budgetterne er ofte skrabede. Nogle får tilbudt en lavere løn, end de tidligere har været vant til, og generelt er rammerne for at forhandle løn blevet smallere og mere fastlåste end tidligere.

I Dansk Skuespillerforbund oplever man, at mange medlemmer får tilbudt en fast løn, der ikke kan forhandles om. Og er der plads til forhandling, er der ofte tale om et mindre beløb.

Sådan lyder det fra Magnus Homann Poulsen, chefjurist med fokus på teateroverenskomster og Morten Lisby, jurist med fokus på film- og tv-overenskomster. Begge fra Dansk Skuespillerforbund.

Men trods vanskelige tider er der konkrete ting, man kan vægte og slå på, når det kommer til lønforhandlingen, lyder det fra begge jurister.

Lønforhandle med arbejdsgiver

"Når spillerne bliver mødt med, at der ikke er mulighed for at forhandle om lønnen, skal de svare tilbage, at de gerne vil komme til casting og hvis, de går videre, vil de have lov til at forhandle om lønnen. På den måde har man givet et modsvar og gjort producenten bevidst om, at der skal lønforhandles, hvis han eller hun går videre fra castingen. Man skal ikke lønforhandle med casterne, men med arbejdsgiverne. Frygten er selvfølgelig, at man ikke kommer videre fra castingen, hvis man stiller dette krav, men det kan være nødvendigt med en vis standhaftighed," siger Morten Lisby.

Netop standhaftigheden kan blandt andet betyde, at man finder sin egen smertegrænse for, hvilken løn man kan gå med til og ikke gå med til. Derved undgår man, at man føler sig snydt efter forhandlingen. Med standhaftigheden bør en vis realisme følge. Dels for at begge parter kommer godt ud af forhandlingen. Dels for at undgå et dårligt arbejdsklima, hvis man får rollen og skal arbejde sammen bagefter.

Hvad indeholder rollen?

Når man skal have løndelen på plads, kan det af gode grunde være relevant at fremhæve ens kvalifikationer, og hvad der specifikt gør en egnet til rollen. Men ifølge Magnus Homann Poulsen er det også vigtigt, at man indgår i en dialog og stiller spørgsmål til selve rollen.

"Man skal stille spørgsmål til jobbet og få så mange informationer omkring rollen på bordet som muligt. Det kan være afgørende for det endelige resultat. Man bør forholde sig til rollens størrelse og dens betydning for hele forestillingen. Er der særlige ting, man skal tage højde for? Har jeg nogle specifikke kvalifikationer, der kan bidrage med noget ekstra til rollen? Derudover skal man spørge ind til, om der er tale om en birolle, hovedrolle eller en ensemblerolle, når det gælder teatret," siger Magnus Homann Poulsen.

RÅD OM FORBEREDELSEN:

- Find de nødvendige tal: Hvad tjener kollegerne, og hvad er niveauet i det omgivende samfund.
- Sæt dig et mål: Hvad vil du gerne have, og hvad bør du mindst kunne få. Sammenlign med hvad du tidligere har fået.
- Sæt ord på dig selv: Øv dig i at tale pænt om dig selv og sæt ord på dine styrker.
- Det gode argument: Vælg tre gode grunde til, at du skal have den løn, du forlanger.
- Snak med kolleger og vær åben over for at dele oplevelser med hinanden.

RÅD OM FORHANDLINGEN:

- Meld klart ud: Fortæl enkelt og klart, hvad du forventer.
- Gentag dig selv: Stå fast på dit krav og dine gode argumenter.
- Accepter spillet: Spil med, selv om du ikke kan lide det.
- Lyt og spørg: Hør de positive ting og lyt efter indrømmelser.
- Vær tålmodig: Lad dig ikke presse af tid og tag en sidste runde, selv om du er træt af det.
- Nå et resultat: Tag udgangspunkt i det, I kan enes om. Giv dig ikke for hurtigt.
- Afslut roligt og i en god tone.
- Overvej om der er andet end løn, som kunne være relevant.

Sådan sælger du dine kompetencer uden for branchen

"Hvad kan man bruge en skuespiller til uden for scenen?" Det spørgsmål stiller arbejdsgivere sig selv, når de får en ansøgning fra en skuespiller. Få jobrådgiverens råd til hvordan du bedst sælger dine erfaringer uden for branchen.

Du er skuespiller og har rygsækken spækket fuld af kompetencer fra scenen, dubbing og speaks. Alligevel kan det være svært at oversætte dine kompetencer, så almindelige arbejdsgivere forstår, hvad du kan, hvis du søger job uden for branchen. For eksempel et bijob til at supplere indkomsten.

Her får du jobrådgiver i FTFA, Marianne Schrøder Andersens bud på, hvordan du oversætter fire kompetencer fra verden som skuespiller, så du overbeviser arbejdsgiverne om, at du er den rigtige til jobbet.

#1: Performance og kropssprog

"Som skuespiller er du ekspert i at performe og være på, når det gælder. Du ved, hvordan du brænder igennem – og så har du den værdifulde egenskab, at du også er tilpas, når du står foran en stor gruppe mennesker," lægger Marianne ud.

"Når du så lægger til, at du forstår at bruge kropssprog til at understøtte det, du siger, rammer vi noget, som arbejdsgivere enten efterspørger hos deres medarbejdere, eller som de gerne selv vil lære."

Ud over dine faglige kompetencer er der, ifølge Marianne, en kultur i skuespillerverden, der giver dig nogle personlige kompetencer, du kan bruge i din jobsøgning. Det er for eksempel mødestabilitet, fleksibilitet og selvdisciplin.

#2: Konzeptudvikling

"Konzeptudvikling er en kompetence, som du kan bruge i dine jobs både i og uden for skuespillet. Især i dag hvor der er et stort fokus på oplevelsesøkonomi, det at give folk en oplevelse. I takt med at vi får robotter ind på arbejdsmarkedet, bliver behovet for det kreative, det unikke og det at tænke ud af boksen, større."

Der, hvor du kan sælge dine kompetencer inden for konzeptudvikling, er jobs, hvor man gerne vil have folk går hjem med et eller andet. Det kan være events, undervisning eller workshops.

#3: Kunstneriske metoder

Kunstneriske metoder er en bred række af kompetencer, som du har lært under din uddannelse eller i din karriere. En fællesnævner for dem alle er, at de er kommunikative:

"Samtaleteknik er et eksempel på en metode, som du kan bruge i et job næsten uanset, hvor du søger hen. Du ved, hvor stor en betydning det har for en sætnings gennemslagskraft, hvilket ord du lægger trykket på. Og brugen af din stemme og toneleje er noget, du har trænet og derfor mestrer til hudløshed," fortæller Marianne og fortsætter:

"Det er i ligeså høj grad *måden*, man siger noget på, som betyder noget, som det er *hvad* man siger. Og det kan du illustrere gennem skuespil – for så bagefter at forfine andres måder at samtale på. Det er en faglighed, som mange arbejdspladser underviser deres ledere og medarbejdere i, både i det private og i det offentlige."

Om det er kurser i "den svære samtale" eller "brug din stemme bedre", så har du kompetencerne til at byde ind. Husk på, at du kan have en viden, som du tager for givet, fordi du har brugt så mange timer på at træne din stemme og på at levere mundtlige budskaber. Den viden er langt fra selvfølgelig for andre.

#4: Viden om skuespil som didaktik

"Skuespil rummer utroligt mange muligheder – også uden for scenen. Forumteater, læringsmiljøer, og undervisning. Det er en kunst at få andre til at lytte og til at lære. Så kan du tage en undervisningssituation og krydre den med metoder inden for skuespil og dramatik, vil der være døre, der åbner sig for dig," fastslår Marianne.

"Andre kompetencer du har fra din erfaring som skuespiller, og som du kan slå dig selv op på, er din evne til at samarbejde. Det gør du intensivt, både med andre skuespillere og andre faggrupper."

JOBS DU ER KVALIFICERET TIL

Ledertræning, kommunikationskurser, undervisning, hospitalsklovner, rådgiver, tekstforfatter, formidler, guide.

"Er der ikke lige et job, hvor du tænker 'Yes, det er da lige mig', så kan du også skabe din egen stilling. Kontakt en virksomhed, organisation eller skole med et pitch på, hvad du kan tilbyde, og hvad de får ud af dit tilbud," foreslår Marianne.

Forbundet kan hjælpe

At scenekunstnere arbejder mange forskellige steder, gør behovet for hjælp og rådgivning større, end behovet typisk er for en fastansat. Der skal ganske enkelt indgås langt flere kontrakter under meget forskellige forhold. To medlemmer fortæller, hvordan de har brugt Dansk Skuespillerforbund gennem tiderne.

Af Jacob Wendt Jensen

Nastja Arcel har været medlem af Dansk Skuespillerforbund fra 1984, mens hun var under uddannelse på Odense Teaters elevskole. Det var helt naturligt, at hun og de andre holdkammerater meldte sig ind i Dansk Skuespillerforbund. Først som B-medlemmer og senere som færdiguddannede, hvor de automatisk blev A-medlemmer.

"Som unge skuespiller kom vi ud på et marked, der er mangfoldigt. Vi gik fra at arbejde på en film, over en lille tv-rolle til måske en hovedrolle på teatret eller speak, reklame eller indlæsning af lydbøger. Og igen til et mindre teater eller senere en film på Super 16. Roller med forskellig fylde på produktioner med vidt forskellige budgetter. Normerne de forskellige steder var meget forskellige, og når det forholder sig sådan, er det vigtigt at få rådgivning i forhold til kontrakter," siger Nastja Arcel.

Løn som fortjent er ikke kun løn

Skuespilleren har været godt tilfreds med den rådgivning, hun har fået gennem tiderne.

"Jeg har fået god rådgivning i hele mit arbejdsliv – også når det skulle gå stærkt. Forbundet ved jo ALT. De har været med til at forhandle overenskomsterne og kender alle mulige forskellige kroge af vores arbejdsforhold," siger Nastja Arcel og nævner en stribe forskellige situationer, hvor det er godt at have et forbund i ryggen:

"Måske skal du forhandle en kontrakt, hvor du både skal spille mange forestillinger hver uge, på turné senere hen og andre detaljer der virker uoverskuelige, når du som ung kigger på din kontrakt. Der vil næsten helt sikkert være uklarheder og tvivl, du ikke opdager, fordi du ikke har overblikket. Hvad med løn under sygdom, tillæg for ekstraforestillinger, diæter og så videre. Der er mange

ting, du som ung ikke vil skænke en tanke, fordi du bare er glad for at arbejde."

Selve lønniveauet er selvfølgelig vigtigt, men det er kun en del af det samlede billede.

Ring til vidensbanken

Igen gennem årene får man større erfaring i at læse kontrakter.

"Selvfølgelig får man større træning i at læse og forstå en kontrakt fra opgave til opgave og jeg vil opfordre alle unge skuespillere til at læse deres egne kontrakter. Men stadigvæk når jeg laver aftaler om store opgaver eller lange perioder af arbejde, er noget mere indlysende end andet. Jo større opgaven er, jo mere indviklet er kontrakterne, og i de tilfælde sender jeg den stadig lige indenom juristerne," siger Nastja Arcel og fortsætter:

"Når du er freelancer, skal du forhandle rigtig mange kontrakter. Det kræver øvelse og støtte fra forbundet. Du har jo ingen fast løn og pension, og dine feriepenge er også afhængige af den løn, du forhandler. Når man er glad for sin løn og tryk med alt omkring arbejdsforholdene, arbejder processen bedre.

Det er Arcels fornemmelse, at hendes kolleger bruger det danske skuespillerforbund meget.

"Når jeg taler med mine kolleger om emner som løn, kontrakter, efteruddannelse, arbejdsskader, arbejdsløshed eller pension, har vi alle enten allerede ringet til forbundet eller så overvejer vi at gøre det. For vi ved, at forbundet har vores ryg i mange situationer. De er jo en stor vidensbank. Fordi de taler med så mange af os, har de en enorm erfaring og kan næsten altid fiske et gammelt eksempel på en situation, et arbejdsforhold eller kontrakt frem, du kan få glæde af i den situation, du står i, og de kender alle vores meget forskellige arbejdspladser i detaljer og ved, at forholdene på et lille teater er anderledes end at arbejde på en stor musicalopsætning i for eksempel Tivoli."

Ulogisk passus i kontrakten

Rebekka Lund er koreograf, lektor på Den Danske Scenekunstskole og endvidere medlem af bestyrelsen i Dansk Skuespillerforbund. Hun har været ansat i en del år på Scenekunstskolen som dansekoordinator og underviser i dans. Men i kølvandet på at de forskellige scenekunstskoler administrativt blev slået sammen, blev Rebekka Lund præsenteret for en ny ansættelseskontrakt.

"På kontrakten, som jeg modtog i januar 2019, stod der anført, at et hvilket som helst bijob skulle godkendes af ledelsen. Det var et krav fra Kulturministeriet, og det

Jeg har altid sendt mine kontrakter ind til Dansk Skuespillerforbund, fordi der næsten altid står noget med småt, som jeg ikke har forstand på at læse, og som jeg ikke har lyst til at overse.

Rebekka Lund

Danser Rebekka Lund.
Foto: Aalborg Teater/
Allan Toft.

syntes jeg, var mærkeligt, for jeg er måske nok fastansat, men det er ikke på fuld tid. Jeg har omkring 258 timer fordelt ud på et år, så det kan sammenlignes med et deltidsjob, som jeg i grove træk kan betale min husleje med. Sådanne ansættelsesforhold gælder de fleste af skolens faste undervisere. Vi arbejder alle sammen ved siden af,” siger Rebekka Lund.

Hun gik til sin leder, som også var af den holdning, at det var uhensigtsmæssigt, at hun skulle ringe til ham hver gang hun fik koreografopgaver. Hvis alle lærerne under ham skulle det, ville han få nok at se til.

Hav is i maven

Juristerne fra Dansk Skuespillerforbund bad hende have is maven, mens hun gik og ventede på svar, men det var svært. Heldigvis havde hun to gode kolleger, der stod i samme situation.

”Det kunne jo i teorien være en lille konsulentopgave, man blev spurgt om. Selv om jeg vidste, at der ikke ville være noget problem i at spørge den nuværende ledelse og få ja til bijob, ville jeg gerne have den pågældende passus ud. Man kan jo aldrig vide, hvordan reglerne vil blive håndhævet med en ny ledelse senere hen,” siger Rebekka Lund og fortsætter:

”Jeg har altid sendt mine kontrakter ind til Dansk Skuespillerforbund, fordi der næsten altid står noget med småt, som jeg ikke har forstand på at læse, og som jeg ikke har lyst til at overse. Det er noget, jeg først for alvor er blevet opmærksom på, efter jeg er kommet med i bestyrelsen. Det er altid vigtigt at hjælpe hinanden, men især i danseverdenen, da de forhold vi arbejder under ofte tangerer det urimelige.”

I sidste ende valgte Mads Thygesen, rektor for Den Danske Scenekunsts skole at vende tilbage med en besked om, at punktet blev slettet i kontrakten.

”Det havde altså en værdi at stå sammen. Også på kryds og tværs af faggrupperne. Mit gode råd er derfor, at du skal stole på din mavefornemmelse og sende dine kontrakter ind til forbundet. De ting, vi kæmper for, er jo ofte latterligt små ting, hvis man ser på det i forhold til, hvad ansatte, ledere og lærere kæmper for i erhvervslivet.”

”Når du er freelancer, skal du forhandle rigtig mange kontrakter. Det kræver øvelse og støtte fra forbundet,” mener Nastja Arcel.
Foto: Miklos Szabo.

Operaen går nye kunstneriske veje

Spektakulære effekter og vilde genreksperimenter tegner fremtidens opera, som også sætter publikum mere i scene end nogensinde før.

Af Andreas Ebbesen Jensen

"Han efterlader sig ingen arv, ingen familie, kun en syndflod af beskidte handlinger."

Sådan lød dødsannoncen, som prydede plakaten til teatret Sort/Hvids nyfortolkning af Mozarts opera 'Don Juan', der spillede under Copenhagen Opera Festival i august. Instruktøren bag opsætningen er dramatikeren Christian Lollike, der er kendt for sin kontroversielle måde at behandle aktuelle og ofte tabubelagte emner på. Og hans version af 'Don Juan' er ingen undtagelse.

I Mozarts oprindelige opera, der første gang blev opført i 1787, dør hovedpersonen Don Giovanni til slut, men i Sort/Hvid og CPH Opera Festivals version af 'Don Juan' er han død fra begyndelsen. Første del af forestillingen er en slags mindehøjtidelighed for den døde Don Juan. Men i anden del lader Christian Lollike syndfloden af beskidte handlinger skylle ind over publikum i form af totalteater, der foruden operasangere også tæller en sabelsluger, et slangemenneske og en luftakrobat. Publikum går fra

spektatorer til at blive aktive deltagere i forestillingen, som forvandler sig til et burlesk orgie af skønsang og monologer med åben bar, svedige kroppe, befamlerier – tilsat en knivspids af S/M. Alt imens Mozarts klassiske toner bliver nyfortolket af musikeren Mads Brauer fra bandet Efterklang.

Blandt publikum til 'Don Juan' var Politikens operanmelder Thomas Michelsen, og han ser Christian Lollikes gendigtning af Mozarts klassiske opera som del af en større tendens.

"Det, der springer i øjnene lige nu, er, at operaen i stigende grad smelter sammen med andre kunstarter og inddrager publikum aktivt i fortællingerne. Christian Lollikes 'Don Juan' er et godt eksempel på dette, men også scenekunstkompagniet Sew Flunk Fury Wit trækker operaen i nye retninger med opsætninger som 'Crash' fra sidste år, der blandede opera med popmusik og dukke-teater. Den måde at omgås opera på er meget tidstypisk, og det så man ikke for ti år siden," siger han.

'Barberen i Sevilla'. Foto: Miklos Szabo.

Opera som dukketeater

Gendigtningen af 'Don Juan' er altså langt fra en enlig svale på operahimlen i disse år. På Det Kongelige Teater kan man lige nu opleve operaklassikeren 'Barberen i Sevilla' genfortalt som stumfilm. Og til februar næste år har performancekompagniet Sew Flunk Fury Wit premiere på dukke-operaen 'Corpo Surreal', der debuterer på Teater Katapult i Aarhus, men bliver senere også opført på blandt andet Det Kongelige Teater. Her kan man til næste år også opleve en nyfortolkning af 'Carmen', hvor den titulære hovedperson for første gang selv fortæller sin egen historie henvendt direkte til publikum.

"I dag vil publikum i højere grad end tidligere se karakterer og følelsesmæssige dilemmaer, som de kan relatere sig til. Og det kan sådan set udspille sig i hvilken som helst tidsperiode. Det store spørgsmål er, hvordan vi fortæller historien klart og levende på friske og spændende nye måder," siger John Fulljames, der er

Det, der springer i øjnene lige nu, er, at operaen i stigende grad smelter sammen med andre kunstarter og inddrager publikum aktivt i fortællingerne.

chef for Den Kongelige Opera i Danmark.

En måde at gøre operaforestillingerne mere friske og levende på, er ved at skæve til filmmediet – både hvad angår visuelt spektakel og vedkommende historier.

Et godt eksempel er 'Schoenberg in Hollywood', der fik premiere sidste efterår i Boston Lyric Opera og bliver sat op på Volksoper i Wien til april næste år. Operaen fortæller historien om den virkelige jødiske komponist Arnold Schönberg, der udvandrede fra hjemlandet Østrig til USA efter Hitler kom til magten i 1933. Men med et twist. Komponisten bag 'Schoenberg in Hollywood', Tod Machover, drømmer en alternativ virkelighed op på scenen, hvor Schönberg fik lov til at komponere musik til et væld af Hollywood-film – fra musicals til gangsterfilm. Storskærme på scenen viser filmbidder fra Schönbergs alternative livshistorie og fusionerer dermed de klassiske elementer fra operaen med elementer fra westerns, B-film og sågar superheltegenren.

Instruktørerne skæver til Hollywood

Og Tod Machover er langt fra ene om at udnytte filmmediets muligheder i operaen i disse år. Sidste efterår pustede Opera Australia nyt liv i Verdi-klassikerne 'Aida' ved at flankere operasangerne med bevægelige 10 LED-skærme på to meters bredde og syv meters højde. I stedet for en statisk baggrundskulisse med "døde" objekter blev scenografien levende i form af for eksempel gigantiske computerskabte kobraer, der slangede sig hen over skærmene bag sangerne. Og da Kasper Holtens 'Carmen' fik premiere i den østrigske by Bregenz lå scenen i en sø og bestod af to gigantiske kvindehænder med slidt, knaldrød lak på neglene. Hænderne kastede en stak spillekort i vejret, så de faldende kort udgjorde bagvæg og scenegulv ude på vandet. Og brugen af både digitale og praktiske effects, som vi særligt kender det fra filmens verden, vil kun blive mere udbredt i operahusene. Det mener operaekspert ved Politiken, Thomas Michelsen.

"Vi er vant til at gå i biografen og se Spiderman flyve rundt mellem skyskrabere eller store computerskabte monstre destruere hele storbyer. Og de forventninger til, at alt kan lade sig gøre, bærer vi jo også med ind i operaen. Det er derfor ikke længere nok at stille tre papmachekulisser op malet som en rosenhæk, som man kunne slippe af sted med i starten af 1900-tallet. Vi skal helst væltes bagover af scenografien og de visuelle effekter. Opera handler jo om at blive forført – ikke kun følelsesmæssigt, men også æstetisk. Derfor er der heller ingen tvivl om, at special effects og andre visuelle virkemidler kendt fra filmmediet kommer til at fylde meget mere i operaen," siger han.

Den holdning deler chefen for Den Kongelige Opera, John Fulljames.

"Videodesign er allerede en stor del af operaen, og det vil kun vokse de kommende år. På Det Kongelige Teater vil vi også fokusere meget mere på at levere visuelle

spektakler til publikum. Det sker jo helt naturligt, når man undersøger, hvordan performere, fysiske objekter på scenen og digitale filmelementer kan spille sammen på nye og kreative måder,” siger han.

Til næste år har Det Kongelige Teater premiere på Margaret Atwoods prisvindende roman 'The Handmaid's Tale'. Den handler om livet i det dystopiske, totalitære samfund Gilead, som førhen var en del af USA, men som nu regeres af et forskruet, fundamentalistisk regime, der gør kvinder til sexslaver. 'The Handmaid's Tale' blev første gang opført som opera på Det Kongelige Teater i 2000, men efter at bogen for nyligt blev forvandlet til en kæmpe succes på HBO, er fortællingen mere aktuell end nogensinde før.

Og det er helt naturligt, at komponister og instruktører i dag skæver til populærkulturen, når de skal finde nye historier at fortælle i operahusene, mener forfatter og operaekspert Henrik Engelbrecht. For det har de sådan set altid gjort.

“Donizetti skrev jo operaer bygget over Walter Scotts romaner, som virkelig var hot i begyndelsen af 1800-tallet. Alle læste dem, alle kendte dem, og derfor ville alle selvfølgelig også se den historie, de havde læst få nyt liv i operaen. Så når 'The Handmaid's Tale' bliver sat op igen, er det en naturlig udvikling af det, der er foregået siden operaen blev født for omkring 400 år siden,” siger han.

Operaen har altid skubbet til grænserne

“Operaens undfangelse skete i Italien i begyndelsen af 1600-tallet, men det tog ikke længe for den nye kunstart at finde fodfæste i resten af Europa. I det 19. århundrede befandt operaen sig i en regulær guldalder med komponisterne Richard Wagner og Giuseppe Verdi allerøverst på tronen. Men fra begyndelsen af 1900-tallet og særligt efter 1. verdenskrig bliver operaen mere eksperimenterende. De klassiske komponister som Mozart, Verdi og Wagner var døde og borte, og det var nu op til nye instruktører at fortolke de gamle værker på en måde, så de ramte et moderne publikum. Og det gav grobund til de eksperimenter med formen og indholdet, som har præget operaen lige siden,” fortæller Henrik Engelbrecht.

“Operaen er et eksperiment. Det er en unik måde at samle mange forskellige former for kunstneriske udtryk på. Man har løbende eksperimenteret med stemmer, det visuelle udtryk og musikken. I 400 år har folk sagt, at operaen er døden nær. Men det er den ikke – netop fordi den bliver ved med at eksperimentere. Der foregår også masser af eksperimenter med opera i dag. Alene det faktum, at også nye teknologier som virtual reality og augmented reality langsomt begynder at vinde indpas i scenekunsten, åbner op for helt nye måder at lave og opleve opera på. Og operaen vil kun fortsætte med at begive sig ned ad nye kunstneriske veje i fremtiden,” slår Henrik Engelbrecht fast – akkurat, som den altid har gjort.

“Hver eneste gang, der opfindes en ny teknik, som kan bruges på scenen, så bliver den naturligvis også brugt i operaen. Og jeg har virkelig svært ved at forestille mig en verden, hvor operaen, som har været vilde med eksperimenter i århundreder, pludselig stopper med at skubbe til grænserne,” siger han.

TRE OPERAER SOM SKUBBER TIL GRÆNSERNE

Foto: Rewind.

Magic Butterfly - Opera som Virtual Reality

I 2017 lavede Welsh National Opera en virtual reality performance af Puccinis 'Madame Butterfly' og Mozarts 'Tryllefløjten'. Opsætningen fandt sted i en skibscontainer, hvor publikum iført Googles Daydream VR-briller blev transporteret til en virtuel udgave af de to klassiske operaer.

Foto: Sew Flunk Fury Wits.

Corpo Surreal - Dukketeater og operasang

I performance-kompagniet Sew Flunk Fury Wits nye produktion 'Corpo Surreal' fusionerer dans, dukke-animation og opera i et poetisk drømmeunivers. Forestillingen får premiere 4. februar 2020 på Teater Katapult og bliver kort efter sat op på Det Kongelige Teater. Dukketeateret er lavet i samarbejde med den japanske danser og koreograf Yoko Higashino, den islandske sopran Ísabella Leifsdóttir og den verdensberømte mexicanske electronica-komponist Murcof.

Foto: Pressefoto/Rico Feilfros.

SPIS! Eventyrligt - Gastronomi og skønsang på menuen

Teater Tværsnit sparkede køkkendøren ind til teater-verdenen med det tværkunstneriske projekt, SPIS! Eventyrligt, som kørte under Odense Food Festival i februar 2019. Menuen bestod af operasang, ballet-dans, skuespil og kokkekunst. Publikum spiste mad og drak vin, mens balletdansere og operasangere fortolkede H.C. Andersens værker.

EFTER OG
VIDERE
UDDANNELSE
DEN DANSKE
SCENEKUNST
SKOLE

DIPLOMUDDANNELSEN I PRODUCENTVIRKSOMHED OG KULTURLEDELSE

Tilmeld dig
uddannelsen senest

**3. FEBRUAR
2020**

SEKS MODULER 2 1/2 ÅRS DELTIDSSTUDIER

23. MARTS - 24. JUNI 2020

Personligt lederskab,
kommunikation og projektledelse

4. SEPTEMBER - 17. DECEMBER 2020

Kunstneriske processer
og dramaturgi

14. JANUAR - 18. FEBRUAR 2021

Kulturpolitik og
virksomhedsstrategi

4. MARTS - 14. JUNI 2021

Finansiering og
økonomistyring

3. SEPTEMBER - 13. DECEMBER 2021

Kuratering og samskabelse
scenekunst, samfund og medier

10. FEBRUAR - 24. JUNI 2022

Afgangprojekt

FOR NUVÆRENDE OG KOMMENDE PRODUCENTER OG KULTURLEDERE

Branchen kalder på professionelle sceneproducenter, der kan gå forrest i udviklingen af dansk scenekunst. Fra 2020 udbyder Scenekunstsolen en ny kompetencegivende diplomuddannelse i producentvirksomhed og kulturledelse.

Med uddannelsen får du et solidt metodisk fundament til at varetage de mange funktioner, der knytter sig til arbejdet som producent.

Gennem seks moduler styrker du din evne til at lede processer med mange faggrupper med blik for psykisk arbejdsmiljø og trivsel. Du lærer at udvikle forretningsmodeller med fokus på samskabelse og publikumsudvikling – nationalt og internationalt, og du bliver klædt på til at navigere i det kulturpolitiske landskab, styre økonomi og budgetter og derved sikre rammerne for kunstnerisk mod og nytænkning.

RUM TIL FAGLIG FORDYBELSE OG FÆLLESSKAB

Undervisningen foregår på Den Danske Scenekunstscoles afdeling for efter- og videreuddannelse i Nykøbing Sj. For hvert modul vil der være 2-4 internater à 2 dages varighed. Mellem internaterne arbejder du videre med de faglige input i relation til din egen kunstneriske praksis under vejledning af undervisere fra diplomuddannelsen.

Læs mere:

ddsks.dk/diplomuddannelsen-i-producentvirksomhed-og-kulturledelse

Uddannelsen er på deltid med mulighed for orlov undervejs.

Betalingen falder i rater for hvert modul.

Bygger bro til hjemlandet

Flere og flere unge skuespiltalenter vælger at tage en uddannelse i udlandet. Det giver gode sprogkundskaber, kulturel fleksibilitet og et internationalt netværk, men det er ikke altid så let at vende hjem igen bagefter. Derfor valgte et hold unge skuespillere fra East 15 Acting School i London i september at producere, skrive og spille præsentationsforestillingen 'Nordisk Gravøl' på Teater Grob. Vi tog med til prøverne på 'Nordisk Gravøl' og talte med initiativtagerne bag Mind the Gap, skuespillerne Heidi C. Nielsen og Salle Salée.

Af Louise Kidde Sauntved

De syv skuespillere i Mind the Gap sidder i en rundkreds. Kigger lidt på hinanden. Efter tur fortæller de, hvordan de har det i dag. Bare et par korte sætninger.

"Jeg har det godt. Er ligefrem frisk. Jeg prøver at om-lægge min kost for tiden."

"Jeg vågnede ti minutter inden jeg skulle ud ad døren. Men alt er godt. Og jeg glæder mig til at komme i gang."

"Jeg har haft 'Hvor er Bjarne' på hjernen. 'Hvor hvor hvor er Bjarne.'"

Det er et fast ritual lige at "tjekke ind", før der bliver fokuseret på dagens prøver.

Alle syv skuespillere i Mind the Gap har gået på forskellige årgange på skuespillerskolen East 15 i London. Nu er de klar til de danske scener, men det kræver, at den danske branche opdager, at de er her. Derfor skabte de i september præsentationsforestillingen 'Nordisk Gravøl', en række små vignetter om døden i alle dens former, spændende fra det absurd morsomme til det dybt alvorlige og intenst intime. Skrevet af skuespillerne selv, med det formål både at fortælle en god og overraskende historie og vise, hvad de kan.

Ensemblet har ikke alene skrevet og iscenesat, men også stået for alt praktisk, økonomi til pressedækning. Men det er de vant til. På East 15 får eleverne nemlig ikke kun en "klassisk" britisk skuespilleruddannelse, men også værktøjerne til at navigere og trives i en ellers svær og konkurrencepræget branche, hvor netværk og initiativ er alfa og omega.

"Jeg tror faktisk, at det er derfor, at Mind the Gap og 'Nordisk Gravøl' overhovedet blev en realitet," siger Salle Salée, der sammen med Heidi C. Nielsen står bag initiativet.

"Vi blev undervejs i uddannelsen opfordret og udfordret til at gå sammen med vores medstuderende i små grupper og se, hvad vi kunne skabe, meget gerne på tværs af årgange. Deres råd var: Hold øje med dem, der kan noget, du ikke selv kan, og dem der taler dit teatersprog – vær nysgerrige sammen."

Hej - her er vi.

Den holdning har givet et stærkt internationalt netværk og mulighed for spændende samarbejder.

"Pludselig er der en der ringer om en forestilling i Slovakiet eller en workshop i Grækenland," siger Heidi C. Nielsen.

"Vi var 15 forskellige nationaliteter på mit hold, og det gør, at man pludselig får et kendskab til, hvad der sker rundt omkring i verden både kulturelt og politisk."

Hun oplever, at det er et stort plus at have engelsk som fælles knudepunkt, ligesom verden er blevet mindre med muligheden for at lave selftapes og indledende castings via Skype. Men selvom hele verden – i princippet – er deres legeplads, vil både Heidi C. Nielsen og Salle Salée gerne have base i København. Derfor sidder de nu her, i en prøvesal hos Dansk Skuespillerforbund, i færd med at finde den færdige form til 'Nordisk Gravøl'.

"Teaterbranchen planlægger ofte 1-2 år forud og har mulighed for at følge de danske skuespilelever, imens de er under uddannelse og få et kendskab til dem. Og her står vi og er færdiguddannet fra en skole, de måske ikke kender. Derfor vil vi gerne sige 'hej, her er vi, det her kan

Timing er alting, når man skal swinge som gruppe, og eleverne fra East 15 er gode til at være punktlige, for kommer man for sent tre gange, ryger man ud: "If you're early, you're on time. If you're on time, you're late. If you're late, you're out!"
Foto: Nanna Navntoft.

vi, det her vil vi!" siger Heidi C. Nielsen, inden Salle Salée tager over:

"Mind the Gap er vores forsøg på at bygge bro imellem skuespillere uddannet i udlandet og branchen i Danmark."

Så er det tid til 'Dødsbanko'! Munter bankomusik starter, mens seks af skuespillerne sætter sig på stole stillet op på række. Der bliver snakket lidt frem og tilbage om, hvem der skal sidde hvor. Så er de klar. Dennis Due stiller sig ude i siden, venter til alle er på plads, før han danser ind foran rækken, forvandlet til en verdenstræt banko-opråber med charmesmil i stemmen.

"Mine damer og herrer, så blev det to tykke damer. Nummer 88. Husk det er fuld plade, vi spiller om. Så er det nimmer nutten. Nimmer nutten. Eller som jeg ynder at kalde den, nummer 19."

"Ryst posen!"

"Ja, så ryster vi posen. Smør 40, mine damer og herrer. Smør 40."

"BA-ba-BANKO. Jeg har banko."

Salle griner overstadigt. Kan ikke tro sit held. Pludselig falder hun om. Død. Kort efter får sidegevinsterne samme tur. Andreas ryger ligefrem helt ned ad stolen.

"Så er vi klar til næste runde."

Musikken fader ud. Og straks begynder alle at analysere. Hvad fungerer, hvad fungerer ikke? Hos Mind the Gap har alle lige meget at skulle have sagt, og der bliver udvekslet idéer og tanker. Respektfuldt. Nysgerrigt. Det er en proces, og alle er fælles om resultatet. Lige nu er der bred enighed om, at det bliver godt, når der kommer pistolskud på lydsiden.

"Eller en laser, der bare rammer."

"Ja, bare den røde prik."

"Vi skal da have en sniperlaser!"

Ikke så meget snak

Men hvad er det så, de kommer med, dem fra udlandet? Hverken Heidi C. Nielsen eller Salle Salée mener, at deres uddannelse rent fagligt adskiller sig væsentligt fra den uddannelse, eleverne får på de danske scenekunstsoler. Men måske er de bedre til at tænke ud af den berømte boks?

'Nordisk Gravøl' er en collageforestilling, der byder på absurde, ærlige, kyniske og kærlige tekster, som er skrevet af spillerne selv ud fra det simple spørgsmål: Hvad sker der når vi mister? Senest har Teater Grob lagt hus til forestillingen. Foto: Pressefoto.

"Det første man får at vide på East 15 er, at der er to slags skuespillere. Dem, der spørger 'Ville det ikke være fedt, hvis min karakter hoppede i søen i den her scene?' Og så dem, der allerede ligger i søen," siger Salle Salée.

"Vi er blevet trænet til at kaste os ud i det. Giv et stærkt bud. Man er simpelthen nødt til at tage nogle syrede chancer, når konkurrencen er så hård, som den er i London."

For i en engelsk branche uden dagpenge og sikkerhedsnet, er der overlevelse i originalitet, mod og proaktivitet.

"Der er god mulighed for at showcase sig selv som skuespiller, prøve ting af og talentudvikle på diverse pub-teatre, festivaler og off-westend-teatre. I England er den typiske tankegang, at du kun lige er begyndt din træning, når du er færdiguddannet skuespiller. Det er et "growth mindset", der betyder, at man altid kan lære mere og dygtiggøre sig som skuespiller. Det holder en nysgerrig, proaktiv og mindre forfængelig, hvilket er ret sundt, tror jeg," siger Heidi C. Nielsen.

Og så er de vant til at få meget ud af lidt.

"Vi var vant til at arbejde i ydmyge rammer på skolen. Hvis der ikke var noget øvelokale, så øvede vi udenfor, og hvis der ikke var noget budget, byggede vi en kæmpe skov i loftet og foldede blomster af papir, så det blev en kirsebærhave," siger Salle Salée.

"Vi sørgede selv for fotograf og kostumer til forestillingerne samt invitationer til agenter og castere. Der er mange ting, vi har været nødt til at gøre selv," siger Heidi C. Nielsen.

"Det har været super-frustrerende, men også lærerigt, fordi det er blevet en del af vores DNA, når vi arbejder i dag. Vi har ja-hatten på, er åbne for mange in-puts og ser løsninger i stedet for problemer. Der er ikke så meget snak. Lad os gøre det."

24. september 2019, Teater Grob i København. Salen er fyldt, scenen er mørk, bortset fra omvendte paraplyer, der er sænket ned fra loftet. En smuk stemme lyder. Alene. Klar. Snart blandet med flere, i takt med at hele holdet går ind på scenen og tager hver deres paraply. De er fælles om det her, synger i takt til publikum, som ville de sige: Se os, hør os, tag imod os.

HVEM ER MIND THE GAP?

Instruktør Tamara Mathiesen.

Scenograf Joakim Rødgaard.

Forestillingsleder Mia Søndergaard Nielsen. Uddannet fra Guildhall School of Music and Drama i London.

Skuespillere: Dennis Due, Andreas Forné, Maria Lisberg-Jonasson, Lisa-Marie Flowers Larsen, Henriette Bøye Laursen, Heidi C. Nielsen, Salle Salée. Alle uddannet fra East 15 Acting School i London.

HVAD SIGER BRANCHEN

Troells Toya, rektor, Skuespillerakademiet:

"Jeg synes, det er et virkelig godt initiativ med en præsentationsforestilling i København for de engelsk-uddannede spillere. Så sejt og godt gået af dem. Og stærkt af Per Scheel-Krüger fra Grob at gå med og stille sit teater til rådighed."

Pernille Schröder, skuespiller:

"Jeg var meget begejstret for deres måde at lave præsentationsforestilling på. Jeg har set andre engelske skuespillere lave de her showcases, hvor de kommer frem en efter en og laver brudstykker af forestillinger eller monologer. Og det er bare meget mere interessant at se folk interagere, altså spille med hinanden, og jeg synes også bedre man ser, hvad de kan."

Emmet Feigenberg, direktør Østerbro Teater:

"Det har i årevis været almindeligt, at en del unge skuespillere vælger at uddanne sig i udlandet. Det har også været en kendt sag, at det kan være en udfordring for netop denne gruppe at komme ind i vores hjemlige scenekunstverden på linje med de nyuddannede fra DDSKS og andre teaterskoler i Danmark. Derfor er Mind The Gap et super godt initiativ. Forhåbentlig vil idéen leve videre – og så må det være op til branchen at møde op og stifte bekendtskab med de hjemvendende skuespillere."

3%

PÅ LØNKONTOEN

– bare fordi du er medlem af DSF

Ring: 3378 1994

– eller gå på lsb.dk/dsf
og book møde

Et fællesskab, der betaler sig – især for dig

Ved du, at Lån & Spar er kundeejet? Vi er ejet af Dansk Skuespillerforbund – og mere end 50 andre organisationer. Udover at være en solid bank fra 1880, er vi nemlig også en bank for fællesskaber.

Få høj rente på din lønkonto

Med fællesskabet følger ekstra gode fordele. Som bl.a. 3 % i rente på de første 50.000 kr. på din lønkonto. Det kan ingen andre banker matche.

Læs mere og book møde på lsb.dk/dsf

Dansk Skuespillerforbund

Sådan får du 3 % i rente på din lønkonto

- Du er medlem af DSF og har afsluttet din uddannelse.
- Du samler hele din privatøkonomi hos Lån & Spar (LSBprivat®). Løn er en del af en samlet pakke af produkter og services, som din økonomi kreditvurderes ud fra).
- De 3 % i rente er på de første 50.000 kr. på lønkontoen. Der er 0 % på resten.
- Se alle vilkår på lsb.dk/medlemsvilkaar. Rentesatserne er variable og gælder pr. 9. maj 2019.
- Du behøver ikke flytte dine realkreditlån. Men evt. ændringer og nye realkreditlån, skal gå gennem Lån & Spar og Totalkredit.

Lån & Spar

Dramaturgien bryder teatrets grænser som aldrig før

Dramaturgiens rolle udvides konstant på teatret. Måden vi fortæller historier på er ikke længere fastlåst til de skrå brædder, men bevæger sig ud i byrummet og aktiverer publikum i hidtil uhørt grad.

“Hvis det 20. århundrede tilhørte auteur-instruktørens, så tilhører det 21. århundrede dramaturgens.”

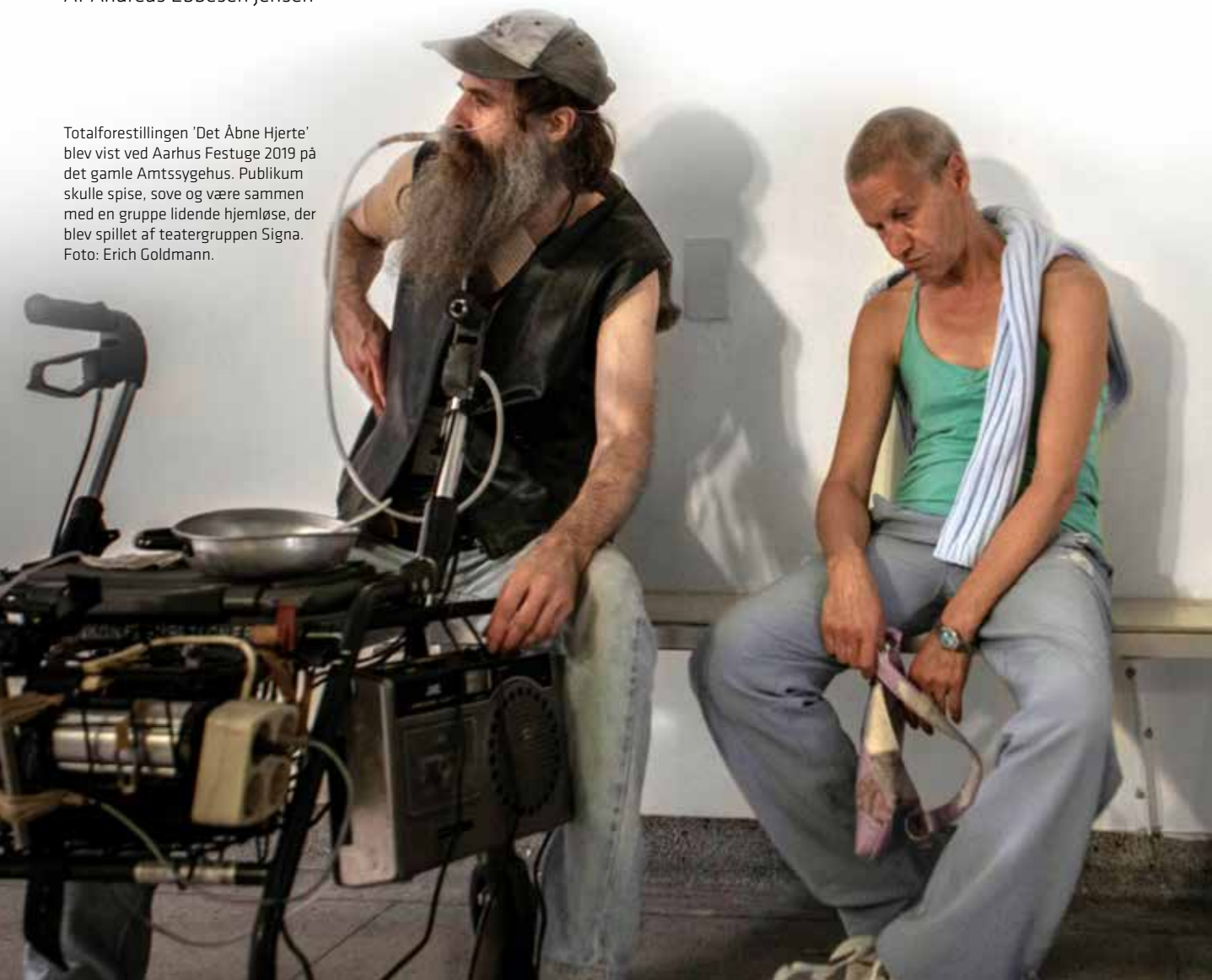
Sådan opsummerer den polskfødte prisvindende dramaturg og chefredaktør på www.thetheatertimes.com, Magda Romanska, dramaturgien i det 21. århundrede i tidsskriftet *The Routledge Companion to Dramaturgy*.

Dramaturgiens rolle i forhold til teaterproduktion udvides konstant og antager nye former i disse år, forklarer Annelis Kuhlmann, lektor i dramaturgi ved Aarhus Universitet.

“Dramaturgi på teatret handler i dag meget om at bryde grænser og rykke måden, vi fortæller historier

Af Andreas Ebbesen Jensen

Totalforestillingen 'Det Åbne Hjerte' blev vist ved Aarhus Festuge 2019 på det gamle Amtssygehus. Publikum skulle spise, sove og være sammen med en gruppe lidende hjemløse, der blev spillet af teatergruppen Signa. Foto: Erich Goldmann.

på. Den er ikke længere kun interesseret i teksten bag værket, men er i lige så høj grad interesseret i at formidle en sanselig forståelse af fortællingen og at iscenesætte en dramaturgi, hvor publikum indgår som aktive spillere i historien.”

Grænserne mellem værk og beskuer flyder sammen

21. september var Annelis Kuhlman medarrangør af konferencen ‘Dramaturgier i dansk teater anno 2019’, hvor netop dramaturgiens rolle i teatret blev sat under lup. Konferencen blev afholdt i forbindelse med 60 års-jubilæet for dramaturgifaget på Aarhus Universitet.

I disse år sprænger dramaturgien på teatret rammerne for, hvordan en historie skal fortælles, hvor de fortælles henne – og ikke mindst, hvilken rolle publikum spiller i værket.

Det forklarer lektor Erik Exe Christoffersen, der forsker i teatret som kunstart og som skabende proces ved Aarhus Universitet.

“Både aktuelt teater og fremtidige teaterformer vil opfinde og udvide måden, tilskuerne bliver en del af værket på. Sociale medier har jo også gjort os til medskabere af vores egne fortællinger, og teatret taler ind til denne tid ved at udviske grænserne mellem publikum og fortællingen på scenen,” siger han.

Et godt eksempel på dette er performance-gruppen SIGNA, der skabte en 12-timers total-teateroplevelse med værket ‘Det Åbne Hjerte’ under Aarhus Festuge 2019.

Forestillingen kørte fra 30. august til 29. september på det gamle Amtssygehus i Aarhus. Hver aften blev 60 personer inviteret inden for til et ”kursus i empati” arrangeret af den fiktive forening ‘Det Åbne Hjerte’. Hvert publikumsmedlem fik tildelt en seng, et skab og sin egen mentor og blev ført rundt blandt lidende patienter i et halvt døgn.

I denne form for ”immersive theater” flyder grænserne mellem værk og beskuer sammen, og publikum bliver en essentiel brik i skabelsen af selve teateroplevelsen, forklarer Annelis Kuhlmann.

Dramaturgi som aktivisme

Shakespeare skrev, at verden er en scene, som vi allesammen er spillere på.

Denne metafor er stadig flere teatre og scenekunstnere begyndt at tage bogstaveligt.

Dramaturgien er ikke længere nødvendigvis naglet fast til de skrå brædder. Flere og flere teatre rykker deres fortællinger ud i byrummet og ud i naturen for at sprænge rammerne for scenekunsten.

Gritt Uldall-Jessen var også en af dem, der holdt oplæg på konferencen for dramaturgi-faget i Aarhus. Hun arbejder som uafhængig dramatiker inden for scenekunstens frie felt. ‘Det Frie Felt’ betegner de mange professionelle scenekunstnere, som arbejder fra projekt til projekt og ikke-institutionelt. De er med andre ord ikke tilknyttet fast til en scene og er selvproducerende inden for scenekunst.

Gritt Uldall-Jessen er særligt optaget af dramaturgier, som aktiverer publikum henimod at forandre verden gennem såkaldt aktionsscenekunst.

“Dramaturgen i fremtiden er for mig at betragte som en aktivist på den nationale og globale scene, der kan arbejde i og uden for scenerummet. Fremtidens dramaturg er åben over for formater og genrer og har ikke rangordnet de dramaturgiske virkemidler på forhånd,” siger Gritt Uldall-Jessen.

Større krav til skuespillerne

De mange nye veje og stier, dramaturgien bevæger sig ned af i disse år, stiller også langt større krav til skuespillerne. Det forklarer Erik Exe Christoffersen.

“Den klassiske dramaturgi ændres enormt i disse år, og de klassiske skolede skuespillerne risikerer at blive sat bag om dansen, hvis de ikke ruster sig til de nye dramaturgier,” siger Erik Exe Christoffersen, lektor i dramaturgi ved Aarhus Universitet.

På Den Danske Scenekunstsskole gør man en stor indsats for at ruste eleverne til denne nye virkelighed, hvor dramaturgien konstant er under forandring.

I august begyndte de første kandidatstuderende på den nye scenekunstneriske kandidatuddannelse på institutionen. Det er første gang, der bliver udbudt en kandidatuddannelse inden for det scenekunstneriske felt i Danmark.

Tidligere på året havde Aarhus Teater premiere på stykket 'Audition', iscenesat af Sargun Oshana, hvor publikum bl.a. blev inviteret med til casting og sat til at betjene kameraer under forestillingen. Foto: Anna Marin Schram.

“Dramaturgien i dag kræver, at man som scenekunstner er i stand til at varetage flere funktioner. Skuespillere skal for eksempel i højere grad også kunne fungere som performer i eget værk eller medskabende til en forestilling. Og det er jo vores opgave at understøtte disse nye arbejdsformer,” siger Mads Thygesen, rektor ved Den Danske Scenekunstskole.

Med kandidatuddannelsen håber Mads Thygesen at gøre samarbejdet mellem udøvende scenekunstnere og dramaturger mere naturligt, så dramaturgien bliver en kollaborativ proces, der skabes og udvikles i fællesskab med alle de involverede i teaterstykket.

“Jeg håber, at vi kommer til at se et meget tættere samarbejde mellem dramaturger på teatret og de praktisk udøvende scenekunstnere. Det vil i sidste ende skabe stærkere værker. Og heldigvis kan jeg jo se, at det allerede nu bevæger sig i den retning,” siger han.

DRAMATURGIENS NYE VIRKEMIDLER

Dramaturgien inddrager publikum i værket

Teatre i både ind- og udland gør i stigende grad publikum til aktive medskabere af fortællingen igennem dramaturgien. I total-teateroplevelsen 'Det Åbne Hjerte' hænger publikum ud på et hospital i 12 timer sammen med en gruppe skuespillere forklædt som patienter. Og i Aarhus Teater-forestillingen 'Audition' af Sargun Oshana bliver publikum blandt andet inviteret med til casting og sat til at betjene kameraer.

Dramaturgien rykker ud i gaderne

Byrumsteatre bryder lænkerne til de fysiske teatre og rykker dramaturgien ud i byerne. Da den nye Metro Cityring åbnede i København 29. september lavede Teatergrad et show på Rådhuspladsen. Og scenekunstnere som Gritt Uldall-Jessen fra 'Det Frie Felt' laver aktiverende scenekunst, der inddrager både byen og publikum i værket.

Dramaturgien vender vrangen ud på populærkulturen

I film og tv bliver de store fortællinger fra tegneserier, bøger og virkelighedens verden brugt som dramaturgisk brændstof – og her er teatret ikke anderledes. Teatret Fix & Foxy har specialiseret sig i at iscenesætte film og tv-serier som 'Twin Peaks', 'Venner' og 'Pretty Woman' som nye provokerende dramaturgier. I sidstnævnte hyrede teatret gade prostituerede til at spille Julia Roberts' rolle som Vivian Ward.

Dårlige – og gode – julegaver

Foto: Henning Hjorth.

Kære venner

Efterårsmørket har sænket sig, og det har de mørke tanker også. Jeg filosoferer over, at Kulturministeriet lige har brugt 280 millioner kroner på en radio, ingen vil have. Jeg tænker ikke på Radio4. Stort tillykke til dem. Men DAB-kanalen!

Efter valget blev politikerne jo enige om, at de havde kvæjet sig og alligevel gerne ville redde Radio24syv, og så udbød de en skræddersyet DAB-kanal. Pengene skulle tages fra Public Service Puljen og en endnu ikke udbudt tv-kanal, som blev skrottet. Resultatet blev desværre, at vi alle sammen fik en julegave, ingen havde ønsket sig. Uden byttemærke på.

Til gengæld lider kulturinstitutionerne stadig under omprioriteringsbidraget og en fungerende kulturminister, som vil have os alle til at løbe lidt stærkere, men ikke siger noget om, hvor vi skal løbe hen. Imens sidder den socialdemokrat, der nok forstår sig bedst på kunst og kultur, i Fiskeriministeriet og har købt fire elefanter og en kamel, der hedder Ali. Det bliver en herresjov julefrokost derovre.

Nå, men lad os snakke om noget mere muntert: Dagpenge. What? tænker I måske. Men jeg har haft besøg af direktøren for vores a-kasse (FTF-a) for at drøfte vores fælles udfordringer, og han præsenterede mig for de seneste arbejdsløshedstal. Og de var opløftende!

I september måned var 371 skuespillere igennem FTFa. Af dem havde de 206 været arbejdsløse i mindre end tre måneder. Og selvom hver arbejdsløs er én for meget, så er det faktisk ikke så mange ud af ca. 2200 aktive medlemmer. Tallet er både mindre, end jeg havde frygtet, og meget mindre end folks fordomme tilsiger.

Hvor tit har vi ikke hørt kommentarer som: Er der ikke meget arbejdsløshed? Kan I leve af det? Uddanner vi ikke for mange? Men svaret må være: NEJ! Og det er en dejlig julegave at få.

Tallene dækker selvfølgelig også over, at de fleste af os har en kludetæppeøkonomi. At mange af os er afhængige af en forsikring, når vi som freelancere er mellem jobs. Selv når det går godt, betyder et arbejdsliv med op til 15 forskellige arbejdsgivere på et år, at der nemt kan blive brug for lidt lapning i form af dagpenge.

Nogle medlemmer har mulighed for selv at fylde hullerne ud med rettighedspenge fra Filmex, men for dem, der ikke er så privilegerede, er det fantastisk, at vi har et dagpengesystem, som kan hjælpe, når vi er på røven. Vi ligger ikke systemet til last, og vi skal ikke skamme os over at bruge den forsikring, vi selv betaler ind til i FTFa.

Vi bidrager, og vi en vigtig del af samfundet. Også selv om en del politikere godt kan lide at sige, at alt andet er vigtigere og at vi kulturarbejdere ikke hele tiden skal bede om flere penge. Begge dele er nemlig forkerte. Kunst og kultur er en vigtig del af de fleste menneskers hverdag, og vi beder ikke om flere penge. Vi vil bare ikke have, at kulturinstitutionerne mister flere. Og det er ganske enkelt det, vi i forbundet prøver at få på plads i hovederne på alle dem, som netop nu sidder og forhandler finanslov for 2020.

Og apropos penge og prioriteringer. Hvem mener seriøst, at en hovsa-radio til 280 millioner kroner er det, Danmark har mest brug for? Radio Loud er bare ét eksempel på, hvor meget vi trænger til omtanke og retning i forhold til de samfundsinvesteringer, vi gør i kunst og kultur. Men lige nu mangler vi desværre en chef i Kulturministeriet.

Benjamin Boe Rasmussen,
Formand for Dansk Skuespillerforbund

TEATER V

"... Grotesk og grænseoverskridende ..."

POV INTERNATIONAL

"... en uforglemmelig oplevelse ..."

KULTURKONGEN.DK

JOHN LENNON ER DØD

ET SYRETRIP AF EN
PRISVINDENDE
NY DANSK KOMEDIE

"... grovkornet komik
og både på dansk og engelsk ..."

FREDERIKSBORG AMTS AVIS

"... den groteske crazykomik virker ..."

MONNA DITMHER, POLITIKEN

"... hæsbæsende fra start til slut ..."

SCENEBLOG.DK

"... Zinckernagel gør en løfterig debut ..."

ISCENE

20. NOV - 1. DEC 2019

ÅRHUS STIFTSTIDENDE

X028.DK

JYLLANDS-POSTEN

KULTURNYT

HANS RØNNE / TEATRET

DET BEGYNDER AT BLIVE KOLDT OM FØDDERNE

4. - 8. DEC

GOD JUL CIRKELINE

11. - 22. DEC

DRAMATISK DEBUT 2020 FINALE

12. JAN